

Okoljska vzgoja naj pomaga mladim bolje razumeti gozd

Environmental Education Should Help Young People to Understand the Forest Better

Špela PLANINŠEK¹, Andreja FERREIRA², Anže JAPELJ³

Izvleček:

Planinšek, Š., Ferreira, A., Japelj, A.: Okoljska vzgoja naj pomaga mladim bolje razumeti gozd. *Gozdarski vestnik*, 74/2016, št. 9. V slovenščini z izvlečkom in povzetkom v angleščini, cit. lit. 16. Prevod Breda Misja, jezikovni pregled slovenskega besedila Marjetka Šivic.

Poleg raziskovalnega dela v projektu GoForMura je komunikacija z ljudmi in podajanje rezultatov projekta različnim skupinam javnosti ključnega pomena za širjenje znanstvenih in strokovnih dognanj. Projekt je s svojim bistvom krepko posegel tudi v področje varstva narave. Gozdna pedagogika je začela poleg gozdarskih tematik predstavljati tudi stične točke z varstvom narave. Ne povsem gozdarska terminologija in pripravljenost deljenja znanja med mlajšo populacijo sta spodbudila nastanek ankete, ki je potekala med pedagogi v letih 2015 in 2016. Rezultati ankete razkrivajo, kakšna je stopnja razumevanja zahtevnega besedišča s področja varstva narave, kakšno je mnenje pedagogov o učnih načrtih naravovarstva in gozdarstva ter nenazadnje, ali pedagogi dojemajo gozd kot učni prostor.

Ključne besede: okoljska vzgoja, gozdna pedagogika, gozdarstvo, naravovarstvo, anketiranje, projekt GoForMura

Abstract:

Planinšek, Š., Ferreira, A., Japelj, A.: Environmental Education Should Help Young People to Understand the Forest Better. *Gozdarski vestnik (Professional Journal of Forestry)*, 74/2016, vol 9. In Slovenian, abstract and summary in English, lit. quot. 16. Translated by Breda Misja, proofreading of the Slovenian text Marjetka Šivic.

In addition to our research work in the GoForMura project, communication with people and presentation of the project's results to diverse groups of the public are of key importance for dissemination of scientific and professional findings. In its essence, the project is strongly engaged in the field of nature conservation. Forest pedagogy has begun, in addition to forestry topics, to highlight common viewpoints with nature conservation. A not entirely forestry-specific terminology and willingness to share the knowledge with the younger population encouraged the elaboration of a poll among the pedagogues in the years 2015 and 2016. The results of the survey indicate the level of understanding of an advanced text from the field of nature conservation, what is the pedagogues' opinion on the curricula of nature conservation and forestry, and, last but not least, whether the pedagogues perceive forest as an educational space.

Key words: environmental education, forest pedagogy, forestry, nature conservation, polling, GoForMura project

1 UVOD

1 INTRODUCTION

V okviru projekta GoForMura že dve leti opravljamo raziskave na gozdnatih poplavnih območjih Gornja Bistrica in Murska šuma v Prekmurju. Obe spadata v mrežo evropsko pomembnih naravovarstvenih območij Natura 2000, katerih namen je ohranitev ogroženih delov naravnega okolja ter živalskih in rastlinskih vrst. Zaradi obsežnih poplavnih gozdov ob Muri sta območji na ravni Slovenije pomembni naravni zatočišči za številne živalske pa tudi rastlinske vrste.

Poleg raziskovalnega dela je v projektu ključnega pomena komunikacija z ljudmi in podajanje

rezultatov projekta različnim skupinam javnosti. Ker običajno raziskovalci svoje natančne, številčno in metodološko dokazljive ugotovitve objavljamo v publikacijah, ki so znanstvenega značaja, in redkeje v časnikih za splošno javnost, smo se v okviru

¹ Mag. Š. P., Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za načrtovanje in monitoring gozdov in krajine. Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana, Slovenija. spela.planinsek@gozdis.si

² Dr. A. F., Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za načrtovanje in monitoring gozdov in krajine. Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana, Slovenija. andreja.ferreira@gozdis.si

³ Dr. A. J., Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za načrtovanje in monitoring gozdov in krajine. Večna pot 2, SI-1000 Ljubljana, Slovenija. anze.japelj@gozdis.si

projekta GoForMura izpopolnili tudi v slednjem. Poleg objav v lokalnih časopisih in prispevkov na radijskih postajah smo veliko pozornosti namenili neposredni komunikaciji z deležniki (Planinšek, 2015, 2016). Pripravili smo osem izobraževalnih delavnic za širšo javnost, na petih dogodkih pa smo izobraževali mlajšo populacijo, torej otroke in mladostnike.

Del projektne delovnega sklopa Informiranje in obveščanje smo namenili okoljski vzgoji otrok in mladine. V okviru naravoslovnih dni, delavnic

ter v okviru večjih prireditev smo v dveh letih informirali in izobraževali več kot štiristo mladih (Slika 1). Okoljska vzgoja otrok in mladine je tisti vzvod, zaradi katerega smo natančneje raziskali učne načrte, strokovne termine in pedagoško literaturo. Z okoljsko vzgojo lahko otrokom že v mladosti izoblikujemo odgovoren odnos do narave okrog nas (Divjak Zalokar, 2008). Razložimo jim, kako lahko sami prispevajo k ohranjanju in varovanju narave. Učimo jih, da so del narave in ne le njeni uporabniki.

Slika 1: Leseno igro spomin je najbolje igrati na prostem. (foto: Š. Planinšek)
Figure 1: Wooden memory game should be played outdoors (photo: Š. Planinšek)

Priložnost za sodelovanje s pedagogi, ki učijo otroke in mladino, smo dobili na izobraževalnih seminarjih za pedagoške delavce Mreže gozdnih vrtcev in šol. Omenjeni seminarji so nam ponudili priložnost, da se lahko neposredno povežemo s pedagogi z bogatimi izkušnjami na področju dela z otroki in mladino. Taka sodelovalna oblika gozdne pedagogike že zdaj pomeni pozitivno in izvirno obogatitev kurikulumu tj. učnega programa (Györek, 2014).

1.1 Koristnost učenja v gozdu

1.1 The usefulness of education in the forest

Raziskovalci Gozdarskega inštituta Slovenije smo leta 2011 začeli ustvarjati gozdno pedagogiko, ki GozdV 74 (2016) 9

temelji na pedagoškem konceptu odprtega učnega okolja. V tujini pa tudi na Zavodu za gozdove že vrsto let uvajajo načela gozdne pedagogike med zaposlene (Lesnik, 2014). Temeljno načelo je obisk gozda in sočasno učenje v naravi.

Že od začetka sodelovanje poteka tudi z Mrežo gozdnih vrtcev in šol in je že pokazalo prve pozitivne rezultate (Györek, 2014). V zadnjem desetletju postaja zelo pomemben prenos znanja in veščin v realnost in možnost njihove uporabe zunaj šole. Hkrati pa poučevanje v naravnem okolju tudi pedagoškim delavcem omogoča razvoj novih pedagoških idej in metod ter osebno rast (Mreža ..., 2016). Evropo je v zadnjih nekaj letih preplavila množica člankov, objav in tudi

znanstvenih prispevkov (npr. Palaiologou, 2016, Knight, 2013) o koristnosti učenja na prostem. Ne le da je koristno, da se otroci (in pedagogi) gibajo na svežem zraku, predvsem so vidni pozitivni premiki v motoričnih sposobnostih, senzoričnih zaznavah, opazovanju, spominu ... Učenje v naravi in z naravo postane situacijsko, intervencijsko in polno občutij (Komljanc, 2013). Področje gozdne pedagogike se širi tudi na druge strokovne discipline, kot so sociologija, psihologija, medicina in tudi na nekatere druge naravoslovne discipline.

Omeniti moramo tudi naše – človeško – izhodišče, zaradi katerega se lažje učimo v naravi. Razvoj naših možganov namreč presega nivo plazilskih možganov (instinktivna ravnanja, preživetje). Imamo pa veliko potrebo po uporabi sesalskih (močna čustva, impulzi, igrivost, socialni stiki, potreba po raziskovanju ...) in racionalnih možganov (ustvarjalnost, domišljija, reševanje težav, razmišljanje in refleksija, zavest o sebi, prijaznost, sočutje, pozornost ...). Zelo učinkovito kombinacijo teh dražljajev najdemo v naravnih okoljih, kot so park, gozd, sadovnjak, ...

Ker mnoge raziskave (Palaiologou, 2016, Knight, 2013, Bilton, 2010, Ward, 2008) dokazujejo ugoden vpliv bivanja v naravi na človekove sposobnosti, nas je zanimalo, na katerem področju otrokovega razvoja anketiranci najhitreje opazijo spremembo, če ta obiskuje gozd.

1.2 Namen raziskave

1.2 Aim of the study

Cilj anketiranja med pedagogi je bil usmerjen v razumevanje trenutnega znanja na področju naravovarstvenih tematik (Natura 2000, habitat, zavarovana vrsta). Namen raziskave je oceniti stanje oz. potrebe po uvajanju naravovarstvenih vsebin v učne načrte vrtcev in osnovnih šol ter predstaviti koristnost učenja na prostem, kamor uvrščamo aktivnosti, ki jih v zadnjih letih aktivno izvajamo v okviru Gozda eksperimentov. Zanimalo nas je predvsem, kako bi pedagogi mladim predstavili zahtevne ključne besede (in njihov pomen) projekta GoForMura, kot sta npr. Natura 2000 in habitat. Obenem nas je zanimalo, kakšne so navade slovenskih pedagogov pri učenju v inovativnem učnem okolju – kar gozd gotovo je (Györek, 2013, 2014, Planinšek in Vochl, 2015).

Naša srednjeročna želja je tudi, da bi bila tematika gozda in naravoslovja ustrezno in zadostno vključena v (po možnosti integrativne) kurikulumne osnovnih šol.

Na Gozdarskem inštitutu Slovenije v okviru Gozda eksperimentov nenehno izboljšujemo naša znanja na področju izobraževanja javnosti (Vilhar in Rantaša, 2016). Tematik, kot so Natura 2000, habitat, zavarovana območja in naravovarstvo pa doslej še nismo ustrezno pedagoško raziskali. In ravno te tematike so bile s strani financerjev projekta in sodelujočih na naših delavnicah izpostavljene kot najpomembnejše in najmanj jasno razumljene.

2 METODE

2 METHODS

Priprava anketnega vprašalnika je potekala oktobra 2015. Izdelan vprašalnik smo testirali na vzorcu manjše skupine ljudi (5). Po popravkih z namenom izboljšanja razumljivosti anketnega vprašalnika smo začeli z anketiranjem. Obe anketiranjima smo izvedli tako, da smo namen in zgradbo vprašalnika predstavili anketirancem, jim razdelili anketne vprašalnike ter jim bili na voljo za morebitna vprašanja med izpolnjevanjem.

Vprašalnik je bil razdeljen na naslednje vsebinske sklope:

- mnenje pedagogov o naravovarstvenih vsebinah v učnih programih,
- poznavanje pomena gozdov z vidika učencev,
- poznavanje in mnenje pedagogov o zahtevnih strokovnih besedah v naravovarstvu,
- mnenje pedagogov o koristnosti učenja v gozdu,
- podatki o oddaljenosti in obiskih gozda med šolanjem,
- sociodemografski podatki o anketirancu.

Anketiranje pedagogov smo izvedli na dveh lokacijah (Srednja Bistrica, Maribor) v oktobru 2015 in aprilu 2016. Izpolnjenih je bilo 66 anket.

Podatke smo zbrali preko anketnih vprašalnikov, ki so jih v tiskani obliki prejeli udeleženci pedagoških seminarjev, kasneje pa smo jih vnesli v spletno aplikacijo. Odločili smo se za vprašalnik zaprtega tipa (pri vprašanju je navedenih več mogočih odgovorov, med katerimi anketiranci izberejo enega; pri nekaj vprašanjih je bil vprašalnik odprt z možnostjo dodatnih komentarjev).

Za obdelavo podatkov smo uporabili odprtokodno spletno aplikacijo 1KA, ki omogoča spletno anketiranje (Spletna ..., 2016). To je spletna storitev, ki združuje naslednje funkcionalnosti: razvoj, oblikovanje in tehnična izdelava spletnega vprašalnika; izvedba spletne ankete; zbiranje podatkov; urejanje in analiza podatkov ter metapodatkov.

3 REZULTATI

3 RESULTS

3.1 Predstavitev anketirancev

3.1 Presentation of respondents

V raziskavi je sodelovalo 65 oseb ženskega in ena oseba moškega spola. Večina anketirank in anketiranec (v nadaljevanju pedagogov) je zaposlenih (95 %); od teh jih 76 % dela v vrtcu, 14 % v osnovni šoli, 3 % v srednji šoli, 7 % pa jih prihaja iz drugih izobraževalnih organizacij. V starostno kategorijo od 36 do 45 let sodi 43 % pedagogov, 37 % je nekoliko starejših (46 do 65 let), 21 % pa mlajših od 36 let. Skoraj polovica jih je dokončala univerzitetno stopnjo izobraževanja (46 %), preostali so se izobrazili na višji ali visoki šoli (35 %) in srednji šoli (19 %).

Slovenija je ena izmed evropskih držav, kjer lahko javnost prosto vstopa tudi v zasebne goz-

dove. Ker pedagogi uporabljajo gozd tudi za svoje sprehode in aktivnosti, se je 98 % anketiranih strinjalo, naj ima javnost (in s tem gozdni pedagogi) še naprej prost dostop v gozdove. Med pedagogi je bilo 35 % takih, ki so lastniki gozda (ali lastnik živi v njihovem gospodinjstvu).

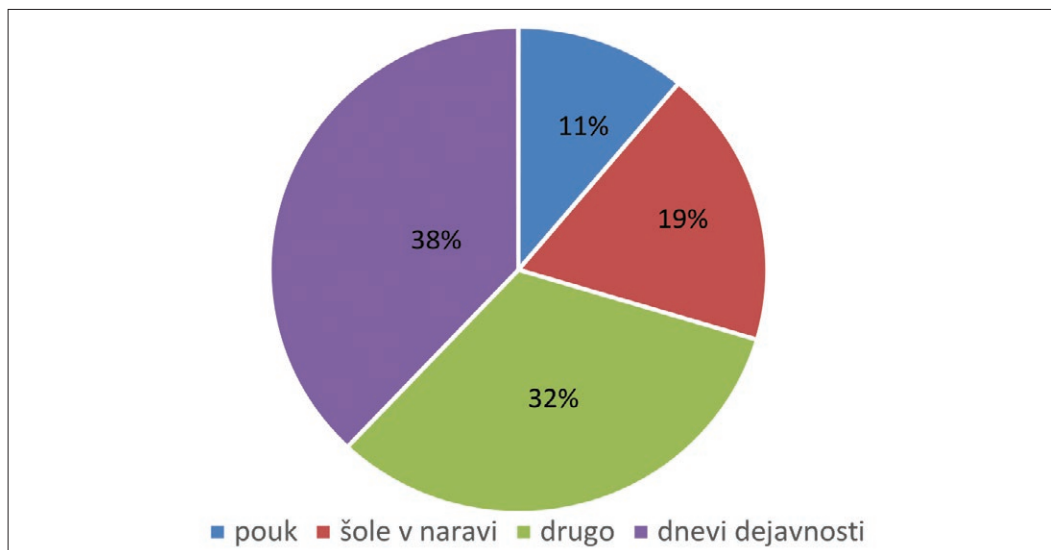
3.2 Naravovarstvene vsebine v učnih programih

3.2 Nature conservation topics in the curriculum

Kar 75 % anketiranih pedagogov meni, da so naravovarstvene vsebine premalo vključene v učne programe, dodatnih 12 % pa ocenjuje, da sploh niso vključene. Podobno vprašanje smo postavili tudi za ožjo temo »obravnavo gozda z vsemi svojimi prvinami«. Ponovno se je pokazalo, da 84 % pedagogov meni, da v učnih načrtih gozd ni dovolj obravnavan.

Vsekakor določeno znanje o prvinah gozda učenci pridobivajo v procesu učenja večinoma prek dnevov dejavnosti (38 %) ter dejavnosti v vrtcu (sprehodi, športni dnevi, igralnica na prostem; 32 %).

Le 8 % pedagogov meni, da večino znanja o gozdu otroci dobijo pri kabinetnem pouku (Slika 2). Otroško znanje o gozdu je najboga-tejše pri tematiki gozdnih živalskih vrst (57 %),

Slika 2: Pri katerih pedagoških dejavnostih vaši učenci najpogosteje spoznavajo gozd?

Figure 2: In which pedagogical activity your pupils most often learn about the forest?

gozdnih drevesnih vrst (23 %) in drevesnih plodov (15 %), slabo pa otroci poznajo gozdno podrast in zeliščni sloj.

3.3 Zahtevne strokovne besede v naravovarstvu in njihova uporaba

3.3 Complex texts in nature conservation and their use

Anketiranja pedagogov smo se lotili tudi zaradi težavnosti podajanja tematik in zahtevnega besedišča v povezavi z gozdovi in varovanimi območji. Zato smo v vprašalnik uvrstili odprto vprašanje, v katerem smo povpraševali po ustreznih sopomenkah oz. uporabnih razlagah pojmov Natura 2000 ter habitat (Preglednica 1). S primernimi sopomenkami bo izobraževanje mladih lažje, saj lahko znane besedne zveze mnogo jasneje opišejo sicer abstrakten pojem.

meni, da bi jih otrokom predstavili v prvih dveh triadah osnovnega šolanja, 15 % jih predlaga celo uvajanje teh izrazov v predšolski dobi.

Za najprimernejši način predstavitve pojma Natura 2000 bi pedagogi izbrali učenje v naravi (57 %) ali pa igro v naravi ali učilnici (33 %), nekateri bi se poslužili tudi izkušnje bivanja v naravi.

Koristnost učenja v gozdu

Anketiranci opazijo spremembe pri učencu, če obiskuje gozd; izboljšajo se zlasti motorične sposobnosti (31 %), senzorične zaznave (25 %), kognitivni razvoj (opazovanje, spomin, učenje ...; 20 %), emocionalne zaznave (18 %) in komunikacijske spretnosti.

Pedagoški delavci menijo, da imajo dovolj znanja, strokovne literature in drugih pedagoških pripomočkov, da učencem ustrezno predstavijo živali v gozdu (49 %), gozd (34 %), manj pa so

Preglednica 1: Niz primernih sopomenk (soznačnic), ki bi lahko pri interpretaciji zamenjale uradno priznana pojma
Table 1: Set of appropriate synonyms that could replace the officially recognized and used terms in the interpretation

POJEM	Primerna sopomenka	Manj primerna sopomenka
Območje Natura 2000	naravno območje, prostor posebne narave, evropska naravovarstveno najvidnejša območja	zdrava narava, dom ogroženim živalskim in rastlinskim vrstam
Habitat	življenjski prostor, življenjsko okolje, domovanje oz. bivališče živali in rastlin; prostor v naravi, kjer živijo določene vrste živali in rastlin, ki so značilne za ta prostor	dom za živa bitja, okolje, prostor, kjer nekdo živi ali nekaj raste, narava s prebivališči različnih vrst živalstva in rastlinstva, naravno okolje

Nekatere sopomenke niso ustrezale strokovnemu pomenu besed, zato jih navajamo spodaj: *Neprimerne zamenjave za pojem Natura 2000, ki smo jih zasledili med odgovori pedagogov so:* »kmetijska zemljišča«, »neznano območje«, »drevo, gozd«, »zakladi narave«, »skrivališče naravnih zakladov«, »izobraževanje«.

Neprimerne zamenjave za pojem »habitat« so: »neka posebna vrsta rastlin, ki jih najdemo na več koncih, a so povsod malo drugačne, odvisno od življenjskih razmer«; »naravno okolje okrog nas«, »nekaj drugačnega«; »posebna, edinstvena vrsta živali ali rastline«.

Čeprav se zdijo tematike in besedišče, kot so območja Natura 2000, habitat, zavarovana vrsta, naravovarstvo zahtevne za prenos na mlajšo generacijo, so pedagogi drugačnega mnenja: 57 % jih

prepričani pri predstavljanju naravovarstvenih pojmov. Tako smo dobili potrditev, da je med pedagogi premalo znanja o naravovarstvu (kamor sodita tudi gozd in gozdna krajina) in da se tega zavedajo.

Prevečkrat smo na seminarjih slišali tarnanje, kako zapleteno je uresničiti sprehod v gozd in kako »ozka« so določila o varnosti oz. spremstvu učencev. Med nami pa so se prav vselej našli pedagogi, ki so delili nasvete in rešitve, kako rešiti težavo ter oditi v gozd po znanje in sprostitve. V našem vzorcu pedagogov jih mora 60 % za obisk gozda z učenci prepotovati do 500 m, medtem ko preostalih 40 % nima te sreče in je njihova pot do gozda dolga od 700 do 5000 m. Pogostnost obiskov gozda vrtčevskih otrok je pet obiskov na mesec. Kar nekaj odgovorov nas je pozitivno

presenetilo, saj je pogostost obiskov gozda tudi 2- do 3-krat na teden. Po prestopu v osnovno šolo se ta številka drastično zmanjša in le sedem pedagogov je v okviru pouka odšlo z učenci v gozd, in še to le 1- do 2-krat na leto!

4 RAZPRAVA 4 DISCUSSION

Vseh 66 pedagogov, vključenih v raziskavo, združuje naklonjenost do naravovarstva, narave in učinkovitejšega prenosa znanja na mlade. V nasprotnem primeru se ne bi udeležili izobraževalnih seminarjev, ki potekajo v okviru Mreže gozdnih vrtcev in šol. Ugotovili smo, da so ustrezno izobraženi, da učencem predstavijo živali v gozdu in gozd, manj pa poznajo naravovarstvene pojme in pojem habitat. Lahko se torej zgodi, da bo katera od sedanjih generacij otrok prikrajšana za informacije o okolju, ki jih obdaja – krogotok znanja se ne more ustvariti zaradi pomanjkanja informacij pri pedagogih. Tako bo raven empatije do narave in pojavov v naravi lahko precej manjša.

Torkar (2006) je ugotovil in potrdil, da tudi vrednote učiteljev vplivajo na učenčev odnos do narave. Orientiranost k vrednotam moralnega značaja ter vrednotam duhovne rasti je v pozitivni soodvisnosti z odgovornejšim obnašanjem do narave. Za vzgojo in izobraževanje na področju varstva narave pomenijo odgovorni učitelji in vzgojitelji (ki s svojim zgledom znajo pozitivno vplivati na učence ter njihov odnos do narave) velik prispevek k uresničevanju enega temeljnih vzgojno-izobraževalnih ciljev – razvijanje učenčevega odgovornega odnosa do narave. V tem kontekstu je torej nujno, da okrepiamo splošno znanje o tem, sicer se bosta nejasnost pojmov in pasiven odnos do okolja prenašala iz generacije v generacijo.

V naboru sopomenk, ki bi pri interpretaciji narave lahko pogovorno oz. izobraževalno nadomestile besedi »območje Nature 2000« in »habitat«, so se znašle tudi precej neustrezne besedne zveze (npr. območje Natura 2000 pomeni neznano območje). Zelo pa nas veseli, da smo zbrali kar nekaj ustreznih sopomenk, ki bodo lahko pomagale pedagogom in laikom pri razlagi vsebin s področja naravoslovja (Preglednica 1).

Upamo, da bomo aktivnosti z izobraževanjem pedagogov in mladih še nadaljevali, saj vidimo še veliko možnosti za izboljšanje znanja.

K temu ne bodo veliko pripomogli trenutni kurikulumi OŠ, saj so si pedagogi enotni, da so naravovarstvene in gozdarske vsebine premalo vključene v učne programe; 12 % jih celo meni, da niso vključene! Zanimiva pa je zgodnost uvajanja naravovarstvenih vsebin v učni proces, ki jo predlagajo pedagogi; 15 % pedagogov bi s tem začelo že pred vstopom v OŠ, večina pa bi aktivnosti zelo pospešila v prvi in drugi triadi OŠ. Žal se po prestopu v osnovno šolo številka obiskov gozda drastično zmanjša – na le 1- do 2-krat na leto. Ob tem moramo upoštevati dejstvo, da so bili anketirani pedagogi zaposleni v vrtcih in šolah, ki se razglašajo za »gozdne« in se združujejo v Mrežo gozdnih vrtcev in šol! Kako nizko številko lahko potem pričakujemo v povsem »običajnih« vrtcih in šolah?!

Pri uvajanju tematike gozd v učni proces predlagamo, da se pedagogi poslužujejo sodelovalnega poučevanja, ki spodbuja in omogoča povezave med predmeti. Tako poučevanje ima med pedagogi zelo pozitiven prizvok, saj se izboljša izvirnost poučevanja in spodbudi nadgrajevanje znanja.

5 POVZETEK

Raziskovalni projekt GoForMura poteka že dve leti in količino terenskih opazovanj, meritev in ugotovitev je treba v jasnem jeziku nenehoma sporočati lokalnim časopisom, revijam in radijskim postajam. Prek delavnic, posvetov in naravoslovnih dni smo velik delež okoljske vzgoje namenili neposredni komunikaciji z mladimi. V zadnjem desetletju postajata zelo pomembna prenos ter pridobivanje znanja in veščin v ustreznem okolju oz. zunaj šole. Z anketiranjem smo želeli izvedeti, ali pedagoškim delavcem pomeni poučevanje v naravnem okolju možnost razvoja novih pedagoških idej in metod.

Ker se projekt ukvarja tako z gozdarskimi kot z naravovarstvenimi tematikami, smo v anketi 66 pedagogov povprašali o njihovem znanju na področju naravovarstvenih vsebin (Natura 2000, habitati, zavarovana vrsta). Cilj raziskave je bil oceniti potrebe po uvajanju naravovarstvenih vsebin v učne načrte vrtcev in osnovnih šol ter ugotoviti koristnost učenja na prostem, kamor uvrščamo

aktivnosti, ki jih v zadnjih letih izvajamo v okviru Gozda eksperimentov na Gozdarskem inštitutu Slovenije. Raziskovalci in gozdni pedagogi si ne želimo, da je katera od sedanjih generacij otrok prikrajšana za informacije o okolju, ki jih obdaja, zato upamo na nadaljnje aktivnosti v izobraževanju pedagogov.

5 SUMMARY

The GoForMura research project is running already for two years and it is necessary to constantly inform local newspapers and radio stations in plain language on the amount of field observations, measurements, and findings. We had devoted a large part of the environmental education for direct communication with the youngsters through workshops, consultations, and natural science days. Transfer and gaining of knowledge and skills in the real environment or out of the school are becoming very important in the last decades. By polling we wished to find out, whether teaching in natural environment gives pedagogues an opportunity to develop new pedagogical ideas and methods.

Since the project is dealing with a mixture of forestry and environmental topics, we approached 66 pedagogues and surveyed them about their knowledge in the field of environmental topics (Natura 2000, habitats and protected species). The research goal was to assess the needs for introducing environmental topics into the curricula of nursery and grammar schools as well as to determine the benefits of outdoor learning, which covers activities we have recently started to perform in the framework of the "Forest of Experiments" project at the Slovenian Forestry Institute. We as researchers and forest pedagogues do not wish any of the present generations of children to be deprived of information on environment, which surrounds them, so we hope that future activities in education of pedagogues will continue.

6 ZAHVALA

6 ACKNOWLEDGEMENT

Anketiranje je potekalo s podporo projekta GoForMura. V projektu sodelujejo Gozdarski inštitut Slovenije (nosilec projekta) ter partnerji Zavod za gozdove Slovenije, LUTRA (Inštitut za ohranjanje

naravne dediščine) in NINA (Norveški inštitut za naravno dediščino). Projekt financira Program Finančnega mehanizma EGP 2009–2014 (SI02). Zahvaljujemo se Mreži gozdnih vrtcev in šol ter pedagogom za izkazano zaupanje.

7 VIRI

7 REFERENCES

- Bilton, H. 2010. *Outdoor Learning in the Early Years: Management and Innovation*. David Fulton Publishers. Taylor & Francis, London & New York: 246 str.
- Divjak Zalokar, L. 2008. *Pomen gozdne pedagogike pri oblikovanju odnosa otrok do gozda : diplomsko delo - univerzitetni študij*. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 67 str.
- Györek, N. 2013. *Gozdna pedagogika v Sloveniji - priložnost za povezovanja in nova znanja*. GV. 71, 4: 225–234.
- Györek, N. 2014. (ur.) *Otroci potrebujemo gozd*. Vrtec Antona Medveda Kamnik in Inštitut za gozdno pedagogiko: 127 str.
- Knight, S. 2013. *Forest School and Outdoor Learning in the Early Years*. SAGE Publications Ltd., London: 153 str.
- Komljanec, N. 2013. *Učenje v naravi*, Zavod RS za šolstvo. www.gozdnivrtec.si. (4. 8. 2016).
- Lesnik, A. 2014. *Od trnja do zvezd – odnosi z javnostmi v gozdarstvu*. GV. Letn. 72, št. 3 (2014): 148–158.
- Mreža gozdnih vrtcev in šol. 2016. www.gozdnivrtec.si/sl/. (14. 8. 2016)
- Palaiologou, I. 2016. *The Early Years Foundation Stage: Theory and Practice*. SAGE Publications Ltd., London: 469 str.
- Planinšek, Š. 2015. *Mnenje ljudi o upravljanju z območji Natura 2000. Berek projektni obveščevalec* [<http://goformura.gozdis.si/novicnik/>]. Št. 3 (veliki srpan 2015): 2.
- Planinšek, Š. 2016. *Vaše mnenje nekaj velja, tudi pri gospodarjenju z gozdovi*. GV. 74, 5–6: 262–263.
- Planinšek, Š., Vochl S. *Gozdna pedagogika v Evropi*. 2015. GV. 73, 10: 490.
- Spletna aplikacija 1KA. EnKlikANKETA. <https://www.1ka.si/>. (5. 7. 2016)
- Torkar, G. 2006. *Vplivi učiteljevih vrednot na njegovo vzgojno izobraževalno delovanje na področju varstva narave: doktorska disertacija*. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Podiplomski študij Varstvo naravne dediščine: 182 str.
- Vilhar, U. (ur.), Rantaša, B. (ur.). *Priročnik za učenje in igro v gozdu, (Zbirka Gozd eksperimentov)*. 1. izd. Ljubljana: Gozdarski inštitut Slovenije, Založba Silva Slovenica, 2016, str. 61–77, ilustr. <http://dx.doi.org/10.20315/SilvaSlovenica.0003>.
- Ward, J. 2008. *I love dirt – 52 activities to help you and your kids discover the wonders of nature*. Roost Books. Boston: 153 str.